

ІНСТИТУТ ПЕДАГОГІКИ
НАПН УКРАЇНИ

ОНАЦЬ О. М.

Робоча програма дисципліни

УПРАВЛІННЯ ПРОЦЕСАМИ В ОСВІТІ

для здобувачів вищої освіти

Ступінь «Доктор філософії»
Спеціальність 011
Освітні, педагогічні науки

Київ – 2023

**НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ ПЕДАГОГІЧНИХ НАУК УКРАЇНИ
ІНСТИТУТ ПЕДАГОГІКИ**

ОНАЦЬ О. М.

**УПРАВЛІННЯ ПРОЦЕСАМИ В ОСВІТІ
*РОБОЧА ПРОГРАМА***

дисципліни для здобувачів вищої освіти

ступінь «Доктор філософії»

спеціальність: *011 Освітні, педагогічні науки*

**КИЇВ
Педагогічна думка
2023**

УДК 37.07.005.4(0.034.2)

Робоча програма затверджена на засіданні вченої ради Інституту педагогіки НАПН України (протокол № 12 від «31» серпня 2022 р.).

Онаць О. М. Управління процесами в освіті. Робоча програма навчальної дисципліни для здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії за спеціальністю 011 «Освітні, педагогічні науки» / О. М. Онаць. [Електронне видання]. – Київ: Педагогічна думка, 2023. – 21 с.

DOI: 10.32405/978-966-644-680-3-2022-21

ISBN 978-966-644-680-3

Рецензенти:

Гальченко Максим Сергійович, доктор філософських наук, лауреат Державної премії України з освіти, директор Інституту обдарованої дитини НАПН України.

Редько Валерій Григорович, доктор педагогічних наук, старший науковий співробітник, доцент, завідувач відділу навчання іноземних мов.

Робоча навчальна програма курсу за вибором «Управління процесами в освіті» розроблена у відповідності до освітньо-наукової програми «Теорія навчання в закладах загальної середньої і вищої освіти». Рівень вищої освіти - третій (освітньо-науковий). Освітній ступінь - доктор філософії. Галузь знань - 01 Освіта/Педагогіка. Спеціальність - 011 Освітні/педагогічні науки. Кваліфікація - Доктор філософії у галузі освіти.

Метою робочої навчальної дисципліни курсу за вибором «Управління процесами в освіті» передбачено оволодіння аспірантам знань з теорії і практики освітнього і наукового процесу в освіті, опанування досягнень національної, європейської та світової педагогічної думки, вивчення та аналізу практики освітньої діяльності в закладах освіти в Україні та інших країнах світу, розвиток організаторських та управлінських здібностей та наскрізних навичок, критичного, системно-аналітичного, креативного мислення. Підготовка аспірантів як майбутніх науково-педагогічних працівників, керівників та викладачів до управління процесами в освіті та закладах освіти, до управлінської діяльності в умовах децентралізації та розширення автономії, підвищення якості освіти, входження у європейський та світовий освітній простір.

Програма складається з двох модулів та двох тем. На вивчення навчальної дисципліни відводиться 30 годин / 1 кредит за ЄКТС (лекції – 4 год., семінарські заняття - 6 годин, самостійна робота – 20 годин. Форма контролю – залік). Вивчення навчальної дисципліни передбачено на третьому курсі у 5 семестрі.

У програмі представлено такі модулі і теми: Модуль 1. Тема 1. Освіта як соціокультурний феномен і педагогічний процес. Модуль 2. Тема 2. Суб'єкт-суб'єктне управління процесами в освіті на засадах людиноцентризму і партнерства. Теми лекцій поділено на дві підтеми і описано питання для розгляду. Три семінарські заняття представлено з питаннями для обговорення. Самостійна робота – з розподілом тематики та навчальних годин.

Основними завданнями вивчення дисципліни «Управління процесами в освіті» визначено формування сукупності програмних компетентностей: інтегральної, загальних і фахових та чітко окреслених програмних результатів навчання. Описані методи навчання і контролю, розподіл балів, які отримують аспіранти, шкала оцінювання

(національна та ECTS), перелік навчально-методичного забезпечення, список основної та додаткової літератури.

The training syllabus of the elective course " Management of processes in education" is developed in accordance with the curriculum "Theory of Education in General Secondary and Higher Education". Level of higher education – the third (educational and scientific). Educational degree – Doctor of Philosophy. Field of knowledge – 01 Education / Pedagogy. Specialty 011 Educational, pedagogical sciences. Qualification – Doctor of Philosophy in Education.

The purpose of the working educational discipline of the elective course "Management of Processes in Education" is provided for postgraduate students to acquire knowledge of the theory and practice of the educational and scientific process in education, to master the achievements of national, European and world pedagogical thought, to study and analyze the practice of educational activities in educational institutions in Ukraine and in other countries of the world, development of organizational and managerial abilities and end-to-end skills, critical, system-analytical, creative thinking. Preparation of graduate students as future scientific and pedagogical workers, managers and teachers for managing processes in education and educational institutions, for managerial activities in conditions of decentralization and expanding autonomy, improving the quality of education, entering the European and global educational space.

The program consists of two modules and two topics. 30 hours / 1 ECTS credit are allocated to the study of the academic discipline (lectures - 4 hours, seminar classes - 6 hours, independent work - 20 hours. Control form - credit). The study of the academic discipline is provided for in the third year in the 5th semester.

The following modules and topics are presented in the program: Module 1. Topic 1. Education as a sociocultural phenomenon and pedagogical process. Module 2. Topic 2. Subject-subject management of processes in education based on human-centeredness and partnership. The topics of the lectures are divided into two subtopics and the issues for consideration are described. Three seminar sessions are presented with questions for discussion. Independent work - with the distribution of topics and study hours.

The main tasks of the study of the discipline "Management of processes in education" are defined as the formation of a set of program competencies: integral, general and professional and clearly defined program learning outcomes. The teaching and control methods, the distribution of points received by graduate students, the evaluation scale (national and ECTS), the list of educational and methodological support, the list of basic and additional literature are described.

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, ступінь вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни
Кількість кредитів – 1	Галузь знань: <u>01 – «Освіта/Педагогіка»</u>	Дисципліна за вибором
Загальна кількість годин – 30		
Модулів – 2	<u>Спеціальність: 011 Освітні, педагогічні науки</u>	Рік підготовки:
Змістових модулів – 2		3-й
		Семестр
		5-й
Індивідуальні заняття не передбачено	Ступінь вищої освіти <u>Доктор філософії</u>	Лекції
		4 год.
		Семінарські
		6 год.
		Самостійна робота
		20 год.
		Вид контролю: залік

Примітка

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної роботи і індивідуальної роботи становить: для денної форми навчання – 1:1,5.

2. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Метою навчальної дисципліни курсу за вибором «Управління процесами в освіті» є надання аспірантам знань з теорії і практики управління процесами в освіті; опанування досягнень національної, європейської та світової педагогічної думки; вивчення та аналізу практики освітньої діяльності в закладах загальної середньої та вищої освіти в Україні, інших країнах світу; формування сукупності інтегрованої, загальних та фахових компетентностей і наскрізних навичок професійної діяльності; розвиток їхніх організаторських та управлінських здібностей; критичного, системно-аналітичного, креативного мислення з метою підготовки аспірантів як майбутніх науково-педагогічних працівників, керівників та викладачів до управління процесами в освіті, предметної спеціалізації, до управлінської діяльності в умовах децентралізації та розширення автономії; підвищення якості освіти; входження у європейський та світовий освітній простір; до розв'язання проблем професійно-педагогічної та науково-дослідної діяльності; опанування методологією наукової та педагогічної діяльності зі спеціальності.

2.2. Основними завданнями вивчення дисципліни «Управління процесами в освіті» є формування таких програмних компетентностей:

Інтегральна компетентність Здатність і готовність розв'язувати комплікативні науково-дослідні (науково-теоретичні та науково-практичні) проблеми в галузі освіти (відповідно до цілей і завдань професійно-педагогічної та дослідно-інноваційної діяльності) на засадах реалізації голістичного, інтегрованого та компетентнісного підходів, що зумовлює переосмислення наявних та створення нових фундаментальних теоретичних знань (обґрунтованих на концептуально-методологічному рівні) та запровадження новітньої професійно-педагогічної практики (через реалізацію сучасно-доцільних наукових підходів, технологій, форм організації, методів, прийомів і засобів навчання в закладах вищої та загальної середньої освіти)

Загальні компетентності(ЗК)

ЗК 1. Здатність і готовність здобувати концептуальні та методологічні знання в галузі освіти та розуміти їхню сутність.

ЗК 2. Здатність і готовність до виконання науково-дослідної діяльності в галузі освіти на засадах превалювання аналітичного, критичного та креативного мислення.

ЗК 3. Здатність і готовність до ефективної і продуктивної наукової комунікації в парадигмі взаємодії суб'єктів освітньої діяльності.

ЗК 6. Здатність і готовність до безперервного особистісного та професійно-педагогічного саморозвитку та самовдосконалення. З

ЗК 7. Здатність і готовність до генерування нових науково-значущих ідей як результату креативного мислення під час здійснення науково-дослідної діяльності в галузі освіти та професійно-педагогічної діяльності

ЗК 10. Здатність і готовність до організаційно-управлінської діяльності в закладах вищої та загальної середньої освіти з акцентуацією на морально-етичній компоненті)

ЗК 12. Здатність і готовність до соціально-управлінської діяльності на засадах поваги до індивідуальності особистості та людиноцентристської довірчо-партнерської взаємодії.

ЗК 13. Здатність і готовність до науково-дослідної та професійно-педагогічної рефлексії

Фахові компетентності (ФК)

ФК1. Науково-комунікаційна компетентність виявляється в здатності і готовності здійснювати письмову та усну інтеракцію на високому рівні володіння державною та іноземними мовами.

ФК 5. Організаційно-управлінська компетентність, яка виявляється в здатності і готовності управляти організацією та здійсненням освітнього процесу в закладах вищої та загальної середньої освіти на засадах превалювання морально-етичної компоненти та в процесі керування здійсненням науково-дослідної діяльності.

ФК 6. Лідерська компетентність, яка виявляється в здатності і готовності виявляти суб'єктні якості під час організації та управління освітнім процесом в закладах вищої та загальної середньої освіти.

ФК 10. Аналітико-прогностична компетентність, яка виявляється в здатності і готовності здійснювати процес аналізу та синтезу задля забезпечення науково-обґрунтованої прогностики результатів освітнього процесу, управління освітніми процесами та системами (відповідно до рівня освіти, який надається).

ФК 11. Організаційно-інтеграційна компетентність, яка виявляється в здатності і готовності організовувати на засадах реалізації інтеграційного та голістичного підходів освітній процес як процес сталого розвитку учнів або/і студентів (відповідно до рівня освіти, який здобувається).

ФК 12. Контрольно-оцінювальна компетентність, яка виявляється в здатності і готовності контролювати й оцінювати результати навчання учнів або/і студентів (відповідно до рівня

освіти, який надається), а також результати управління освітніми процесами та системами на засадах голістичного та інтеграційного підходів.

ФК 13. Інноваційно-дослідницька компетентність, яка виявляється в здатності і готовності застосовувати сучасно-доцільні наукові підходи, технології, форми організації, методи, прийоми і засоби навчання в закладах вищої та загальної середньої освіти, а також спиратися на їхнє теоретико-методологічне обґрунтування в процесі здійснення науково-дослідної діяльності.

ФК 14. Компетентність безперервного професійно-педагогічного саморозвитку, яка виявляється в здатності і готовності підвищувати рівень власної професійно-педагогічної майстерності на константній основі через поєднання формальної, неформальної та інформальної освіти.

ФК 15. Рефлексійно-дослідницька компетентність, яка виявляється в здатності і готовності здійснювати системний і систематичний моніторинг результатів власної науково-дослідницької та професійно-педагогічної діяльності на рефлексійній основі.

Результати навчання дисципліни «Управління процесами в освіті» можна вважати успішними за умови досягнення предметних результатів:

ПРН 1 - знання концептуальні та методологічні, знання в галузі освіти; - знання про способи здобуття концептуально-методологічного знання;

- уміння здобувати та оновлювати на константній основі концептуальні та методологічні знання в галузі освіти

ПРН 2 - знання про методологію та технології науково-дослідної діяльності в галузі освіти; - знання про аналітичне, критичне та креативне мислення;

- уміння застосовувати методологію та технології науково-дослідної діяльності; - уміння здійснювати науково-дослідну діяльність на основі аналітичного, критичного та креативного мислення

ПРН 3 - знання про комунікацію в освітній і науковій діяльності; - знання про особливості наукової комунікації в парадигмі взаємодії суб'єктів освітньої діяльності (індивідуальний, груповий, колективний рівні);

- уміння здійснювати комунікацію в освітній і науковій діяльності; - уміння ефективно і продуктивно здійснювати наукову комунікацію в парадигмі взаємодії суб'єктів освітньої діяльності (індивідуальний, груповий, колективний рівні)

ПРН 5 - знання про аналіз і синтез як теоретичний метод науково-педагогічного дослідження; - знання про способи здобуття професійно значущої інформації в галузі освіти з різних джерел;

- уміння здійснювати аналіз і синтез інформації в галузі освіти; - уміння визначати актуальність професійно значущої інформації; - уміння працювати з різними джерелами інформації

ПРН 6 - знання про саморозвиток та самовдосконалення особистості, теорії особистості; - знання про особливості професійно-педагогічного саморозвитку та самовдосконалення суб'єктів освітньої і наукової діяльності;

- уміння саморозвитку особистості; - уміння самовдосконалення особистості; - уміння професійно-педагогічного саморозвитку та самовдосконалення вчителя закладу загальної середньої освіти/ викладача закладу вищої освіти/ науково-педагогічного працівника

ПРН 7 - знання про креативне мислення особистості; - знання про способи генерування науково-значущих ідей в галузі освіти під час здійснення науково-дослідної та професійно-педагогічної діяльності;

- уміння мислити креативно; - уміння генерувати нові науково-значущі ідеї в галузі освіти

ПРН 8 - знання про організацію сучасного освітнього процесу (його особливості в закладах вищої та загальної середньої освіти); - знання про наукові підходи, технології, форми

організації, методи, прийоми і засоби навчання в закладах вищої та загальної середньої освіти;

- уміння імплементувати в освітній процес інноваційні освітньо-педагогічні практики; - уміння адаптувати новітні західноєвропейські та світові освітньо-педагогічні практики до потреб системи освіти в Україні

ПРН 10 - знання про організаційно-управлінську діяльність у закладах вищої та загальної середньої освіти; - знання про морально-етичні основи організації та здійснення освітнього процесу;

- уміння організувати та управляти освітнім процесом; - уміння дотримуватися етичних норм в організації та управлінні освітньою діяльністю

ПРН 11 - знання про соціум та особливості соціально-управлінської діяльності; - знання про індивідуума, особистість та індивідуальність особистості; - знання про права і свободи людини;

- уміння застосовувати розмаїття способів популяризації української культурної спадщини в освітньому процесі; - уміння інтегрувати національні, загальноєвропейські і глобальні цінності в змісті освіти

ПРН 13 - знання про рефлексію, науково-дослідну та професійно-педагогічну рефлексію; - знання про самостійність та автономність суб'єктів освітньої і науково-дослідної діяльності;

- рефлексійні вміння особистості; - рефлексійні вміння суб'єкта освітньої і науково-дослідної діяльності; - уміння виявляти самостійність і автономність в освітній, професійно-педагогічній і науково-дослідній діяльності \

ПРН 18 - знання про особливості організаційно-управлінської діяльності в сучасних закладах вищої та загальної середньої освіти; - знання про способи реалізації технологій управління в галузі освіти;

- уміння організувати й управляти освітнім процесом на засадах збереження психічного здоров'я його суб'єктів, запобігання їхньому професійному вигоранню тощо; - уміння реалізації технологій управління в галузі освіти

ПРН 19 - знання теорій лідерства; - знання про суб'єктні якості особистості та способи їх вияву в освітній діяльності та професійно-педагогічній діяльності вчителя / викладача; - знання про роль лідерства під час організації та управління освітнім процесом в закладах вищої та загальної середньої освіти;

- уміння діагностування лідерських якостей суб'єктів освітнього процесу; - уміння реалізувати суб'єкт-суб'єктну взаємодію в освітній, професійно-педагогічній та науково-дослідній діяльності на засадах лідерства

ПРН 26 - знання про інноватику в науці загалом та в освіті зокрема; - знання про новітні методологічні підходи в освіті, технології, форми організації, методи, прийоми і засоби навчання в закладах вищої та загальної середньої освіти;

- уміння інтегрувати новітні та класичні методологічні підходи в галузі освіти під час здійснення освітньої та науково-дослідної діяльності; - уміння імплементувати положення новітніх методологічних підходів, а також інноваційні технології, форми організації, методи, прийоми і засоби навчання в закладах вищої та загальної середньої освіти в освітню практику та практику здійснення науково-педагогічних досліджень

ПРН 27 - знання про саморозвиток особистості загалом і саморозвиток в освітній і науково-дослідній діяльності зокрема; - знання про можливості і способи вдосконалення професійно-педагогічної майстерності на константній основі через поєднання формальної, неформальної та інформальної освіти;

- уміння стимулювати саморозвиток особистості в освітній і науково-дослідній діяльності; - уміння вдосконалювати професійно-педагогічну майстерність через поєднання формальної, неформальної та інформальної освіти

ПРН 28 - знання про рефлексію особистості; - знання про науково-дослідницьку та професійно-педагогічну рефлексію;

- уміння здійснювати системний і систематичний моніторинг результатів власної освітньої діяльності; - уміння здійснювати системний і систематичний моніторинг результатів власної науково-дослідницької та професійно-педагогічної діяльності на рефлексійній основі.

3. Програма навчальної дисципліни «Управління процесами в освіті» складається з двох модулів.

На вивчення навчальної дисципліни відводиться 30 годин / 1 кредит за ЄКТС.

Назви блоків (модулів) і тем	Кількість годин				
	усього	у тому числі			
		лекції	семінарські	практичні	самостійна робота
Модуль 1. Освіта як соціокультурний феномен і педагогічний процес	15	2	3	-	10
Тема 1.1. Освітній менеджмент - процес реалізації основних функцій та соціокультурного і педагогічного процесів в управлінні освітою	7	1	1		5
Тема 1.2. Теоретико-методичні засади управління процесами в освіті та закладах освіти	8	1	2		5
Модуль 2. Тема 2. Суб'єкт-суб'єктне управління процесами в освіті на засадах людиноцентризму і партнерства	15	2	3	-	10
Тема 2.1. Суб'єкти і об'єкти, диференціація управління процесами в освіті та закладах освіти на засадах людиноцентризму і партнерства	7	1	1		5
Тема 2.2. Структура і зміст управління процесами в освіті та закладах освіти на засадах людиноцентризму та партнерства	8	1	2		5
Всього годин	30	4	6	-	20

4. ТЕМИ ЛЕКЦІЙ

№ з/п	Назви тем лекцій	Кількість годин
1.	Модуль 1. Лекція 1 (Тема 1.1). Освітній менеджмент - процес реалізації основних функцій та соціокультурного і педагогічного процесів в управлінні освітою Лекція 2 (Тема 1.2). Теоретико-методичні засади управління процесами в освіті та закладах освіти	 1 1
2.	Модуль 2. Лекція 1 (Тема 2.1). Суб'єкти і об'єкти, диференціація управління процесами в освіті та закладах освіти на засадах людиноцентризму і партнерства Лекція 2 (Тема 2.2). Структура і зміст управління процесами в освіті та закладах освіти на засадах людиноцентризму та партнерства	 1 1
Разом		4

МОДУЛЬ 1.

ЛЕКЦІЯ 1 (Тема 1.1). Освітній менеджмент - процес реалізації основних функцій та соціокультурного і педагогічного процесів в управлінні освітою

Освіта як соціокультурне явище і педагогічний процес. Освітній менеджмент - процес реалізації основних функцій та єднаних процесів в управлінні освітою. Концептуальні підходи до визначення сутності управлінського процесу. Процес як система і як об'єкт управління в освіті. Типи управлінських структур. Вплив різних шкіл та теорій управління на розвиток теорії і практики управління процесами в освіті. Управління інноваційними процесами в умовах реформування системи освіти. Особливості управління процесами в закладах загальної середньої освіти як активній відкритій соціально-педагогічній системі.

ЛЕКЦІЯ 2 (Тема 1.2). Теоретико-методичні засади управління процесами в освіті та закладах освіти

Основні наукові підходи та принципи управління процесами в освіті в період глобалізації і реформування освіти в Україні. Трансформація функцій управління процесами в освіті та закладах освіти. Види, організаційні форми та зміст управлінських процесів. Методи управління процесами в освіті. Специфіка державно-громадського управління та партнерської співпраці процесами в освіті та закладах освіти. Педагогічні закономірності, умови, чинники, методи й інші засоби організації та управління освітнім процесом (самоосвіти, навчання, виховання, самовиховання, розвиток (саморозвиток).

МОДУЛЬ 2.

ЛЕКЦІЯ 1 (Тема 2.1). Суб'єкти і об'єкти, диференціація управління процесами в освіті та закладах освіти

Суб'єкти і об'єкти управління процесами в освіті. Організаційні форми управління процесами в освіті як зовнішнє вираження узгодженої діяльності суб'єкта й об'єктів управління, цільова, змістовна та операційно-процесуальна сутність цієї діяльності. Характер взаємодії суб'єктів управління процесами в освіті, прямі й опосередковані зв'язки між ними.

Вплив суб'єктів управління процесами різних рівнів (державного, регіонального, місцевого) на всі ланки освіти як суб'єктно-суб'єктної системи. Проектування суб'єкт-суб'єктних відносин, організаційно-управлінських основ процесів у освітній сфері. Суб'єкт-суб'єктне управління процесами в закладах освіти на засадах людиноцентризму і партнерства. Інноваційний підхід до управління динамічною взаємодією елементів освітнього процесу в закладах освіти.

ЛЕКЦІЯ 2 (Тема 2.2). Структура і зміст управління процесами в освіті та закладах освіти на засадах людиноцентризму та партнерства

Сутність, закономірності, структура і зміст управлінських процесів в освіті та закладах освіти на засадах партнерства і людиноцентризму. Управління процесами створення внутрішньої системи якості освіти в закладах загальної середньої освіти. Управління процесом розвитку професіоналізму персоналу в закладі загальної середньої освіти освіти. Специфіка управління процесами маркетингової та фінансово-економічної діяльності. Управління процесами формування організаційної культури в закладі освіти та педагогічної культури персоналу. Роль керівника - лідера в управлінні процесами в закладі освіти на засадах партнерства і людиноцентризму.

5. ТЕМИ СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ

№ з/п	Назви тем семінарських занять	Кількість годин
1.	Види менеджменту в управлінні процесами в освіті та закладах освіти	2
2.	Рівні, компоненти структури, функції, моделі управлінських процесів у освіті	2
3.	Види партнерства в управлінні процесами в освіті	2
	Разом	6

Семінарське заняття №1. Види менеджменту в управлінні процесами в освіті

Питання для обговорення:

Менеджмент - загальне мистецтво управління процесами. Види управлінських процесів у освіті та їх характерні особливості; стратегічне, поточне та тактичне управління процесами в освіті; управління маркетинговим процесом; управління розвитком персоналу; управління мотиваційним процесом та розвитком лідерства; управління процесом забезпечення якості освіти; управління процесом попередження і подолання конфліктів; управління процесом фінансово-економічного розвитку тощо.

Семінарське заняття № 2. Рівні, компоненти структури, функції та моделі управлінських процесів у освіті

Питання для обговорення.

Освітній менеджмент як загальна функція управління процесами в освіті. Загальні та специфічні функції менеджменту в управлінні процесами в освіті. Моделі управління процесами в освіті. Класифікація загальних та специфічних функцій управління процесами в освіті. Види, організаційні форми та рівні управління процесами в системі освіти. Компоненти структури процесів у освіті та механізми управління ними. Особливості

управління освітнім процесом за рівнями і ступенями освіти. Функції і ролі педагогічних працівників у організації освітнього та управлінського процесів у закладі освіти

Семінарське заняття № 3. Види партнерства в управлінні процесами в освіті

Питання для обговорення:

Феномени державно-громадського, громадсько-державного, державно-приватного, громадсько-приватного партнерства в управлінні процесами в закладах освіти. Організаційно-правові та економічні умови співпраці та партнерської взаємодії суб'єктів в управлінні процесами в умовах децентралізації та надзвичайних умов. Шкільна автономія як визначальна умова управління процесом державно-громадської взаємодії. Взаємозалежність стилю керівництва і технологічних основ конструювання та принципів дії організаційних механізмів державно-партнерської взаємодії в управлінні процесами в закладах освіти.

6. САМОСТІЙНА РОБОТА

Зміст самостійної роботи з навчальної дисципліни «Управління процесами в освіті» спрямований на закріплення теоретичних знань і їх поглиблення, на набуття і удосконалення практичних навичок і умінь, що сприяє формуванню професійного світогляду майбутніх фахівців докторів філософії.

Самостійна робота передбачена в об'ємі 20 годин. Кожна самостійна робота передбачає виконання письмового завдання.

Звітуватись за виконання самостійної роботи бажано під час відповідного семінарського заняття.

Матеріали, підготовлені письмово, здаються (надсилаються) викладачу на перевірку.

№ з/п	Назви тем самостійних робіт	Кількість годин
1.	Процес як система і як об'єкт управління в освіті <i>(письмова робота на 2-3 аркуші формату А4, шрифт Times New Roman, розмір 12, одинарний інтервал, з подальшим захистом положень на занятті)</i>	4
3.	Основні управлінські процеси в освіті та їх характерні особливості <i>(письмова робота на 2-3 аркуші формату А4, шрифт Times New Roman, розмір 12, одинарний інтервал, з подальшим захистом положень на занятті)</i>	4
4.	Технології та механізми управління процесами в освіті та закладах освіти <i>(письмова робота на 2-3 аркуші формату А4, шрифт Times New Roman, розмір 12, одинарний інтервал, з подальшим захистом положень на занятті)</i>	4
6.	Лідерство і партнерство в управлінні процесами в освіті <i>(письмова робота на 2-3 аркуші формату А4, шрифт Times New Roman, розмір 12, одинарний інтервал, з подальшим захистом положень на занятті)</i>	4
8.	Функції та стилі керівництва в управлінні процесами в освіті <i>(письмова робота на 2-3 аркуші формату А4, шрифт Times New Roman, розмір 12, одинарний інтервал, з подальшим захистом положень на занятті)</i>	4
	Разом	20

7. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

Методи, методики та технології, якими має оволодіти здобувач третього освітнього (освітньо-наукового), першого наукового рівня вищої освіти для застосовування на практиці: інтерактивні методи і методики навчання; проєктний, проблемний, показовий, діалогічний, евристичний, дослідницький методи навчання; кількісні, якісні і змішані методи педагогічного дослідження; загальнонаукові методи дослідження; класичні та інноваційні освітні технології.

Методи під час дистанційного навчання: телекомунікаційні (інтерактивні комп'ютерні відеоконференції, on-line консультації, самостійна робота здобувачів вищої освіти ступеня доктор філософії з використанням освітніх платформ (Zoom, Classroom, Google Meet) та месенджерів (Telegram, Viber).

8. МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

Поточний контроль успішності засвоєннями аспірантами навчального матеріалу здійснюється шляхом опитування й оцінювання знань під час семінарських занять, виконання аспірантами самостійної роботи. Підсумковий контроль здійснюється у формі заліку.

9. РОЗПОДІЛ БАЛІВ, ЯКІ ОТРИМУЮТЬ АСПІРАНТИ

Оцінювання результатів навчання здобувачів здійснюється за 100-бальною шкалою, шкалою ECTS та національною шкалою.

Очікувані результати навчання, контрольні заходи та терміни виконання оголошуються на першому занятті в семестрі. Враховуються бали, набрані на заняттях та під час підсумкового іспиту. При цьому обов'язково враховуються: присутність на заняттях та активність здобувача під час заняття; недопустимість пропусків та запізнь на заняття; користування мобільним телефоном чи іншими пристроями під час заняття в цілях, не пов'язаних з навчанням; списування та плагіат; несвочасне виконання поставленого завдання та ін.

Загальна трудомісткість дисципліни – 100 балів на * семестри, із них 80 балів здобувач може отримати впродовж роботи на семінарських, лекційних, практичних заняттях, 20 балів – на екзамені (15 балів – на заліку).

Схема нарахування балів з дисципліни подано у таблиці.

Поточне оцінювання, самостійна робота, залік												Підсумковий контроль (залік)	Сума
Т1.1			Т1.2			Т2.1			Т 2.2				
Л	С	С/р	Л	С	С/р	Л	С	С/р	Л	С	С/р		
2	20	5	3	20	5	-	10	5	-	10	5	15	100

Скорочення: Л – лекція; С – семінарське заняття; С/р – самостійна робота.

T1.1; T1.2; T2.1; T2.2; – теми модулів.

ШКАЛА ОЦІНЮВАННЯ: НАЦІОНАЛЬНА ТА ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		Для екзамену, курсового проєкту (роботи), практики	Для заліку
90–100	A	відмінно	зараховано
82–89	B	добре	
74–81	C		
64–73	D	задовільно	
60–63	E		
35–59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0–34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

10. МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

1. Матеріали до лекцій – рукопис.
2. Методичні рекомендації з підготовки до семінарських занять з навчальної дисципліни.
3. Друковані праці.
4. Презентації тощо

11. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

ОСНОВНА

1. Алексеева С., Арістова Н., Малихін О., & Попов Р. (2022). Дидактичні форми організації освітнього процесу сучасного закладу освіти. Актуальні питання у сучасній науці, 1 (1), 339-347.
2. Біницька, К., Бахер, С., Загородня, А. А., & Калініна, Л. М. (2022). Модель готовності учителів до формування компетентності з прав людини в учнів. *Наукові записки Малої академії наук України*, (3(25)), 12–22. <https://doi.org/10.51707/2618-0529-2022-25-022>.
3. Brovko, Kateryna, Bakhov, Ivan, Zhdanova-Nedilko, Olena, Onats, Olena and Kostenko, Dmytro (2022). Diagnostics of the levels of development of cognitive activity of students of higher education in the process of learning a foreign language using ICT during classroom practice. *EntreLinguas, Araraquara*, C. 1–14. ISSN 2447-3529 DOI: 10.29051/el.v8iesp.2.17310. <https://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/733436>
4. Вознюк Л., Мартиненко О. Особливості управління інноваційними процесами в умовах реформування шкільної освіти/ Л. Вознюк, О. Мартиненко// *Нова педагогічна думка*.- 2020, №1(101).- с.12-16. <URL:///C:/Users/B-PRO/Desktop/%D0%A3%D0%BF%D1%80%D0%B0%D0%B2%D0%BB%D1%96%D0%BD%D0%BD%D1%8F%20%D0%BF%D1%80%D0%BE%D1%86%D0%B5%D1%81%D0%B0%D0%BC%D0%B8/%D0%B2%D0%BE%D0%B7%D0%BD%D1%8E%D0%BA%20%D0%BE%D1%81%D0%BE%D0%B1%D0%BB%20%D1%83%D0%BF%D1%80.pdf>
4. Діяльність НАПН України щодо науково-методичного забезпечення модернізації та реформування освіти : огляд. вид. / НАПН України, ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського ; [авт.-упоряд.: Лапасенко С. В., Агалець І. О., Гуралюк А. Г., Закатнов Д. О., Росток М. Л. та

- ін. ; наук. ред. Лапаєнко С. В.]. – Вінниця : ТВОРИ. 2022. – 204 с. http://dnrb.gov.ua/wp-content/uploads/2022/07/overview_edition_2022.pdf
5. Закон України «Про освіту». URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19> Про повну загальну середню освіту.
6. Закон України від 16.01.2020. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/463-20#Text>
7. Енциклопедія освіти / Національна академія педагогічних наук України; [гол. ред. В.Г. Кремень; заст. гол. ред. В. І. Луговий, О. М. Топузов; відп. наук. секр. С. О. Сисоєва]: 2-ге вид., допов. та перероб. Київ: Юрінком Інтер, 2021. 1144 с. https://naps.gov.ua/ua/press/about_us/2588/
8. Калініна, Л.М. (orcid.org/0000-0003-0534-6089) (2019) *Сучасна школа в контексті розвитку Smart-суспільства* In: Прикладні наукові розробки та теоретичні дослідження XXI століття: зб. наук. праць «ЛОГОΣ» з матеріалами міжнар. наук.-практ. конф., м. Вінниця, 15 квітня, 2019 р. ГО «Європейська наукова платформа», м. Вінниця, Україна, стор. 77-81. ISBN 978-617-7171-80-4
9. Калініна Л. М. Модернізація управління кризь призму концепції Нової української школи. Практична філософія і Нова українська школа: зб. тез Всеукр. наук.-практ. конфер., 16 травня 2019 р. Київ: НАПН України, Інститут педагогіки НАПН України, 2019. С. 12–15.
10. Калініна, Л. М. Управління новою українською школою. Порівняльна характеристика концептуальних змін. Директор школи. 2017. № 1-2. С. 19.
11. Калініна Л.М., Топузов О.М., Лапінський В.В. Факторна модель оцінювання ефективності управління закладом загальної середньої освіти та її практичне застосування. Інформаційні технології і засоби навчання. 2020. Т.80 № 6. Р. 346–368. DOI: <https://doi.org/10.33407/itlt.v80i6.3912> ; <https://journal.iitta.gov.ua/index.php/itlt/article/view/3912/1751> (Web of Science)
12. Калініна Л. М., Онаць О. М. Базовий стандарт професійної діяльності керівника нової української школи / Людмила Калініна, Олена Онаць // Керівник нової української школи: світоглядно-професійні орієнтири : збірник наукових праць / В. П. Андрущенко (голова), В. П. Бех (заступник голови) . – Київ : Вид-во НПУ ім. М. П. Драгоманова, 2017. – С. 52–60 Kalinina, L. M. (2017). Management of a new Ukrainian school. Dyrektorshkoly (School Director). № 1–2 (793–794). P. 12–21.
13. Локшина О., Глушко О., Джурило А., Кравченко С., Максименко О., Нікольська Н., Шпарик О. Освіта в реаліях війни: орієнтири міжнародної спільноти: оглядове видання. **За заг. ред. О. Топузова**, О. Локшиної / Інститут педагогіки НАПН України. – Київ: Пед. думка, 2022. – 55 с. URL: <https://lib.iitta.gov.ua/732730/> DOI <https://doi.org/10.32405/978-966-644-614-8-2022-55>
14. Lokshyna Olena, Topuzov Oleg. COVID-19 and education in Ukraine: Responses from the authorities and opinions of educators. *Perspectives in Education*, Vol. 39 No. 1 (2021): COVID-19 special issue: Opportunity to rethink and restructure education in the world / COVID-19 and the impact on basic and special education. P. 207-230. DOI <https://doi.org/10.18820/2519593X/pie.v39.i1.13>
15. Малихін О., Арістова Н., & Рогова В. (2022). Мінімізація освітніх втрат учнів закладів of Overcoming Negative Influences of COvid-19. *Society. Integration. Education. Proceedings of the International Scientific Conference*, 1, 454–464. <https://doi.org/10.17770/sie2022vol1.6858>
16. Malykhin, O., Aristova, N. O., Kalinina, L., & Opaliuk, T. (2021). Developing Soft Skills among Potential Employees: A Theoretical Review on Best International Practices. *Postmodern Openings*, 12(2), 210-232. <https://doi.org/10.18662/po/12.2/304>
17. Маркіна І. А. Вороніна В. Л., Дмитренко І. А. Лідерство як феномен сучасного менеджменту <https://journals.indexcopernicus.com/api/file/viewByFileId/1155854.pdf>
18. Науково-методичне забезпечення цифровізації освіти: стан, проблеми, перспективи. Науково-аналітична доповідь / В.Ю. Биков, О.І. Ляшенко, С.Г. Литвинова, В.І. Луговий, Ю.І. Мальований, О.П. Пінчук, О.М. Топузов; за заг. ред. В.Г. Кременя. Київ: 2022. 96 с.

19. Наукова та науково-організаційна діяльність Інституту педагогіки НАПН України у 2018–2022 роках: довідкове видання / Топузов О. М., Головка М. В., Засекіна Т. М., Калініна Л. М., Арістова Н. О., Науменко С. О., Ладоня К. Ю. за заг. ред. Олега Топузова. Ін-т педагогіки НАПН України. Київ : Педагогічна думка, 2022. 88 с. URL: <https://undip.org.ua/library/naukova-ta-naukovo-orhanizatsiyna-diialnist-instytutu-pedahohiky-napn-ukrainy-u-2018-2022-rokakh/> DOI <https://doi.org/10.32405/978-966-644-620-9-2022>
- 20.. Національна доповідь про стан і перспективи розвитку освіти в Україні : монографія / В. Г. Кремень (голова), В. І. Луговий (заступник голови), О. М. Топузов (заступник голови), С. О. Сисоєва, О. І. Ляшенко, С. Д. Максименко, Н. Г. Ничкало, П. Ю. Саух, І. Ю. Регейло (секретар) за заг. ред. В.Г. Кременя, Київ : Нац. акад. пед. наук України, 2021. 384 с. (До 30-річчя незалежності України). DOI: <https://doi.org/10.37472/NAES-2021-ua> URL: <https://lib.iitta.gov.ua/726223/1/nac%20dopovid%202021%20color%20%20%281%29.pdf>
21. Національна академія педагогічних наук України: 1992-2022 рр.: монографія / Нац. акад. пед. наук України; [редкол.: В. Г. Кремень (голова), В. І. Луговий (заступник голови), О. М. Топузов (заступник голови)] ; за заг. ред. В. Г. Кременя. Київ : Педагогічна думка, 2022. 424 с. Бібліогр.: с. 49. DOI: <https://doi.org/10.37472/NAES-1992-2022>
22. Онаць О. М. (orcid.org/0000-0003-3323-1289) (2018) *Інноваційні технології в управлінській діяльності керівника опорного закладу освіти в підручнику для менеджера* Проблеми сучасного підручника (20). стор. 287-297. ISSN 2411-1309. URL : <http://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/710822>
23. Онаць О. М. Розвиток психолого-педагогічної компетентності керівника опорного закладу освіти. Реалізація компетентісно орієнтованого навчання в освіті: теоретичний і практичний аспекти: Зб. наукових праць за матеріалами Міжнародної науково-практичної конференції (м. Київ, 4 листопада 2019 р.), м. Київ / Ін-т педагогіки НАПН України. Київ : Пед. думка, 2019.- с.239-242
24. Онаць О.М. Стан і перспективи державно-громадського управління закладами освіти на засадах партнерської взаємодії / Педагогічні інновації, реалії, перспективи. Освіта та розвиток обдарованої особистості : щоквартальний науково-методичний журнал / В.В. Бондаренко (голов. ред.) та ін. – Київ : Інститут обдарованої дитини НАПН України. – 2021. – № 4 (83), С. 27-34. URL : <http://otr.iod.gov.ua/index.php/2021-rik>
25. Онаць О. М., Островерхова Н. М., Попович Л. М., Шевцов М. Г. Громадсько-активні школи: управління та механізми розвитку: *практичний посібник*. Київ : КОНВІ ПРІНТ, 2019. 96 с. URL : https://lib.iitta.gov.ua/718247/1/19_04.pdf
26. Онаць О. М. Управління формуванням особистісного ставлення учнів до професійного самовизначення в опорному закладі освіти у змісті підручника для керівника. Проблеми сучасного підручника. Київ, 2019. № 22. С. 188–200. URL: <http://lib.iitta.gov.ua/716852/>.
27. Онаць О. М., Островерхова Н. М., Попович Л. М., Шевцов М. Г. Громадсько-активні школи: управління та механізми розвитку: *практичний посібник*. Київ : КОНВІ ПРІНТ, 2019. 96 с. URL : https://lib.iitta.gov.ua/718247/1/19_04.pdf
28. Онаць, Олена Миколаївна (orcid.org/0000-0003-3323-1289) (2019) *Культурологічний модус формування національної свідомості та самосвідомості в опорному закладі освіти* In: Problems and achievements of modern science : coll. of scientific papers «АГОС» with materials of the International scientific-practical conf., Cork, May 6, 2019 NGO «European Scientific Platform», м. Корк, Ірландія, стор. 33-36. ISBN 978-617-7171-80-4 \
29. Онаць О. М. (orcid.org/0000-0003-3323-1289) Топузов М.О. (orcid.org/0000-0001-7890-5959) (2019) Управління самоосвітою вчителя як пріоритетною формою саморозвитку професійної компетентності в опорному закладі освіти Вісник післядипломної освіти, 9 (38). стор. 133-153. ISSN 2218-7650. URL : <http://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/718274>
30. Онаць О. М., Калініна Г. М., Малюга М. М., Мелешко В. В., Топузов М.О., Попович Л. М., Чижевський Б. Г. Економічно-правові умови державно-партнерської взаємодії суб'єктів управління опорних закладів освіти: *практичний посібник* / О. М. Онаць, Г. М. Калініна, М. М. Малюга, В. В. Мелешко, О. М. Топузов, Л. М. Попович, Б. Г. Чижевський / за ред.

- О. М. Онаць. [Електронне видання] Київ: КОНВІ ПРІНТ, 2021. 97 с. URL: : <https://undip.org.ua/library/ekonomichno-pravovi-umovy-derzhavno-partnerskoi-vzaiemodii-subiektiv-upravlinnia-opornykh-zakladiv-osvity-praktychny-posybnuk>
31. Онаць О. М. (orcid.org/0000-0003-3323-1289) (2021) Науково-методичний супровід конструювання та запровадження організаційних механізмів демократичного управління закладом освіти In: Multidisziplinäre Forschung: Perspektiven, Probleme und Muster der Sammlung wissenschaftlicher Arbeiten «ΛΟΓΟΣ» zuden Materialiender Internationalen wissenschaftlich-praktischen Konferenz (B. 1), Wien, 9. April, 2021. Wien-Vinnytsia Ullstein Buchverlage GmbH & Europäische Wissenschaftsplattform, c. Vienna, Austria - c. Vinnytsia, Ukraine, стор. 46-48. ISBN 978-617-7991-27-3. URL: <http://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/724669>.
32. Онаць О. М. Особливості управлінської діяльності керівника закладу освіти в умовах дистанційного навчання. Дистанційне навчання в умовах карантину: досвід та перспективи. Аналітико-методичні матеріали / кол. автор. [О. М. Онаць (6.2)]; за заг. ред. О.М. Топузова; укл. М.В. Головка. Київ: Педагогічна думка, 2021. - 192 с. С. 170–177.
33. Онаць О. М. Реалії і перспективи шкільної автономії у державно-громадському управлінні закладами освіти на засадах партнерської взаємодії. Науково-методичний журнал «Освіта та розвиток обдарованої особистості». № 4 (87) 2022. С. 54-64. DOI: [https://doi.org/10.32405/2309-3935-2022-4\(87\)-54-64](https://doi.org/10.32405/2309-3935-2022-4(87)-54-64) <https://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/733812>
34. Онаць О. М., Чижевський Б. Г. Організаційно-правові умови державно-громадського управління закладами освіти на засадах партнерської взаємодії: законодавче забезпечення. Збірник наукових праць «Педагогічні інновації: ідеї, реалії, перспективи». № 2, 2022. С. 55-66. DOI: [https://doi.org/10.32405/2413-4139-2020-2\(29\)-55-66](https://doi.org/10.32405/2413-4139-2020-2(29)-55-66) <https://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/733814>
35. Онаць О. М. Данко А. Ю. Психологічні аспекти педагогіки партнерської взаємодії в закладах освіти в підручнику для керівника. *Проблеми сучасного підручника*, (29), 172–184. <https://doi.org/10.32405/2411-1309-2022-29-172-184> <https://ipvid.org.ua/index.php/psp/article/view/660>
36. Онаць, Олена Миколаївна (orcid.org/0000-0003-3323-1289) (2021) Підготовка учасників освітнього процесу до реалізації ідей партнерської взаємодії In: Світ дидактики: дидактика в сучасному світі: зб. матеріалів Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції, 21-22 вересня 2021 р. Видавництво Людмила, м. Київ, Україна, стор. 54-57. ISBN 978-617-8071-10-3 https://undip.org.ua/wp-content/uploads/2021/10/Zbirnyk_tez_seminaru.pdf
37. Онаць О. М. (orcid.org/0000-0003-3323-1289) (2018) *Інноваційні технології в управлінській діяльності керівника опорного закладу освіти в підручнику для менеджера* Проблеми сучасного підручника (20). стор. 287-297. ISSN 2411-1309. URL: <http://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/710822> (фак.)
38. Онаць Олена Миколаївна. Культурологічний модус формування національної свідомості та самосвідомості в опорному закладі освіти. In: Problems and achievements of modern science: coll. of scientific papers «ΛΟΓΟΣ» with materials of the International scientific-practical conf., Cork, May 6, 2019 NGO «European Scientific Platform», м. Корк, Ірландія, стор. 33-36. ISBN 978-617-7171-80-4
39. Онаць О. М. Підготовка учасників освітнього процесу до реалізації ідей партнерської взаємодії/ «Світ дидактики: дидактика в сучасному світі».- 21-22 вересня 2021 р. Київ. с. 54–57. URL: <https://undip.org.ua/wp-cont>
40. Parashchenko, L. et al. Social partnership of services sector professionals in the entrepreneurship education. *Journal of Entrepreneurship Education*, Volume 22, Issue 4, 2019, <https://doi.org/1528-2651-22-4-410>.
41. Попович Л.М. Попович Л. М. Державно-громадське управління закладами освіти різних типів та підпорядкованості на засадах партнерської взаємодії. The 7th International scientific and practical conference “Modern science: innovations and prospects” (April 3-5, 2022) SSPG Publish, Stockholm, Sweden. 2022. P. 136-140.

- 42..Про виконання програми спільної діяльності міністерства освіти і науки України та національної академії педагогічних наук України на 2017-2020 роки. Кремень, В.Г., Луговий В.І., Топузов О.М. та ін., Вісник НАПН України, 2020, 2(2) <https://doi.org/10.37472/2707-305X-2020-2-2-2-3>
43. Рогова В.Б., Калініна Л.М. Освітній процес у ракурсі результатів навчання здобувачів освіти. Міжнародна науково-практична конференція «Світ дидактики: дидактика в сучасному світі» 21-22 вересня 2021 р. Київ. С. 30–32. URL : <https://undip.org.ua/wp-content/uploads/2021/11/Zbirnyk-Svit-dydaktyky-sayt.pdf>
- 44.Рогова В. Б., Калініна Л.М. Контрольно-оцінювальна діяльність учителя у змісті управлінської діяльності. *Завдання педагогічної науки на сучасному етапі розвитку освіти* : матеріали науково-практичної конференції (м. Полтава, 18–19 червня 2021 р.). Херсон : Молодий вчений, 2021. С. 75–79.
45. Саух І. В. До проблеми креативності управлінської діяльності в закладах освіти// Eurasian scientific discussions. Proceedings of the 1st International scientific and practical conference. Barca Academy Publishing. Barcelona, Spain. 2022. Pp. 534-538. URL: <https://sci-conf.com.ua/imezhdunarodnaya-nauchno-prakticheskaya-konferentsiya-eurasian-scientific-discussions-13-15-fevralya-2022-goda-barselona-ispaniya-arhiv/>;
- 46...Саух І. В. Теоретичні проблеми креативного менеджменту на засадах креативної освіти// Proceedings of IX International Scientific and Practical Conference Kyoto, Japan. 2021. P. 552-556. <https://sci-conf.com.ua/wp-content/uploads/2021/05/SCIENCE-AND-EDUCATION-PROBLEMS-PROSPECTS-AND-INNOVATIONS-26-28.05.21.pdf>
- 47..Сипченко В. Управління інноваційними процесами у закладах вищої освіти/ В. Сипченко, В. Климова // [Гуманізація навчально-виховного процесу](#). - 2019. - № 4. - С. 139-154. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/gnvp_2019_4_14
- 48.Топузов О.М. Освітнє партнерство в системі загальної середньої освіти: теорія і методологія / О.М. Топузов. – Київ : Інститут педагогіки : Педагогічна думка, 2021. – 160 с. <https://doi.org/10.32405/978-966-603-2-2021-160>
- 49.Топузов, О., Калініна, Л., Лісова, Н., Калініна, Г., & Малуґа, М. (2021). Партнерські засади державно-громадського управління як предмет розгляду в підручнику для керівника освіти. Проблеми сучасного підручника, (27), 264–276. <https://doi.org/10.32405/2411-1309-2021-27-264-276>
50. Топузов О. М., Гриньова М. В., Барбінова А. В., Харченко О. В., & Кононець Н. В. Модель професійного розвитку вчителів природничих наук сільських шкіл в умовах дистанційного освітнього процесу. Інформаційні технології і засоби навчання, 2021. 85(5), С. 344–359. DOI: <https://doi.org/10.33407/itlt.v85i5.4601>
- 51.Топузов О.М., Малихін О.В., Опальок Т.Л. Педагогічна майстерність: розвиток професійно-педагогічної адаптивності та соціальної рефлексії майбутнього вчителя: навч. посібник. Київ : Педагогічна думка, 2018. 292 с.
- 52.Топузов, О. М., & Засекіна, Т. М. (2022). Комплект підручників авторських колективів Інституту педагогіки НАПН України для учнів 5-х класів за новим державним стандартом базової середньої освіти. *Вісник Національної академії педагогічних наук України*, 4(1). С.1-9. <https://doi.org/10.37472/v.naes.2022.4140>
- 53.Топузов, О. М. Про наукову та науково-організаційну діяльність інституту педагогіки НАПН України у 2018-2022 роках та перспективи його розвитку. *Вісник Національної академії педагогічних наук України*, 4(2). <https://doi.org/10.37472/v.naes.2022.4238>
- 54.Управління загальноосвітніми навчальними закладами як активними системами: моделі та механізми: *монографія* /Л. Калініна, В. Мелешко, І. Осадчий, Л. Парашенко, М.Топузов / За

- наук. ред. Л. Калініної. — К.: Педагогічна думка, 2018. — 224 с. <https://core.ac.uk/download/pdf/162002528.pdf>
55. Чижевський Б.Г. Методологічні засади демократичного управління закладом освіти. Науково-практичний журнал «*Освітня аналітика України*». 2021. № 1 (12). С. 5–20
URL : [https://science.iea.gov.ua/wp-content/uploads/2021/05/EAU_112_2021-full .pdf](https://science.iea.gov.ua/wp-content/uploads/2021/05/EAU_112_2021-full.pdf)
56. Чижевський, Б. Г. Державно-громадянське управління закладів загальної середньої освіти на засадах партнерської взаємодії (соціально-правовий аспект). *Вісник післядипломної освіти*. Серія «Педагогічні науки», 21 (50). С. 268-294. DOI [https://doi.org/10.32405/2218-7650-2022-21\(50\)-268-294](https://doi.org/10.32405/2218-7650-2022-21(50)-268-294)
http://umo.edu.ua/images/content/nashi_vydanya/visnyk_PO/21_50_2022/pedagog/Bulletin_21_50_Pedagogika_Chyzhevskyyi.pdf URL : <https://lib.iitta.gov.ua/733454/>

Додаткова

1. Дічек Н. П., Антоненко Н. Б., Гупан Н. М., Загородня А. А., Куліш Т. І., Шевченко С. М. Процеси диференціації в шкільній освіті незалежної України (історико-аналітичний аспект) : монографія / авт. кол.: Дічек Н.П., Антоненко Н.Б., Гупан Н.М., Загородня А.А., Куліш Т.І., Шевченко С.М.; за заг. ред. док. пед. наук, проф. Н.П. Дічек. – Київ : Педагогічна думка, 2019. – 364 с. : табл. https://undip.org.ua/wp-content/uploads/2021/07/monografiya_pro_diferen_2019.pdf
2. Загальна середня освіта України в умовах воєнного стану та відбудови / методичний порадник науковців Інституту педагогіки НАПН України до початку нового навчального року : методичні рекомендації / за заг. ред. **Олега Топузова, Тетяни Засекої** : Ін-т педагогіки НАПН України. – Київ : Видавничий дім «Освіта», 2022. - 296 с. DOI [3](https://doi.org/10.32405/2218-7650-2022-21(50)-268-294).
3. Калініна Л. М., Малюга М. М. Система соціального кредиту як широкомасштабний проект побудови гармонійного суспільства в цифрову епоху. Український педагогічний журнал. Київ, 2019. № 4. С. 5 – 19. URL: <https://lib.iitta.gov.ua/719088/>
4. Калініна Л. М., Лапінський В. В., Китайцев О. М., Косик В. М., Мельник О. М. Інформатизація освіти. Стан та перспективи впровадження. Директор школи. 2018. № 9-10 (825-826). С. 7-16. 23.
5. Концепція економічної освіти в гімназії та ліцеї України [Електронне видання] / авт. колектив ; за ред. Назаренко Т. Г. Київ : Педагогічна думка, 2020. 38 с. URL : <http://undip.org.ua/upload/iblock/4df/kontseptsiya-ekonomichnoyi-osvity-v-gimnaziyi-ta-litseyi.pdf>
6. Лісова, Н.І. (orcid.org/0000-0001-9363-0981) (2021) Механізм соціально-педагогічного партнерства в підручнику для керівника закладу освіти In: Збірник тез Міжнародної науково-практичної і інтернет-конференції "Проблеми сучасного підручника: ключові компетентності та предметні навички" Педагогічна думка, м. Київ, Україна, стор. 132-136. URL : <http://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/725337>
7. Ляшенко О. І. На шляху до нової української школи: концептуальні засади і виклики / О. І. Ляшенко, Ю. І. Мальований // Педагогіка і психологія. – 2017. – № 3. – С. 5–12. Національна доповідь про стан і перспективи розвитку освіти в Україні / НАПН України ; за заг. ред. В. Г. Кременя. – К.: Пед. думка, 2016. – 448 с. – Режим доступу: <https://drive.google.com/file/d/0B6UkMWiy4uKzLVE0czBVRIZXR2NsTkk0blc4bGNnTjNzbGNF/view>.
8. Нідзієва, В. (2020). Організаційна культура закладу загальної середньої освіти як об'єкт моделювання та змістова компонента підручника для керівника закладу освіти. Проблеми сучасного підручника. 24. 194–205. <https://lib.iitta.gov.ua/721229/1.pdf> загальної середньої освіти в умовах воєнного стану: змішане навчання. Український Педагогічний журнал, (3), 68–76. <https://uej.undip.org.ua/index.php/journal/article/view/612>

Онаць О. М. Державно-громадське управління: досвід України та країн зарубіжжя: Педагогічна компаративістика і міжнародна освіта 2020: глобалізований простір інновацій : матеріали IV Міжнар. наук.-практ. конф., Київ, 28 трав. 2020 р. Авторитет, м. Київ, Україна – м. Біла Церква, Україна, стор. 255-258. ISBN 978-966-97763-9-6. URL :<http://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/723639>

Онаць, Олена Миколаївна (orcid.org/0000-0003-3323-1289) (2019) *Готовність учителя до інновацій в опорному закладі освіти* In: Проблеми сучасного підручника: збірник тез міжнародної науково-практичної конференції (наукове електронне видання), 14 травня 2019 р. Педагогічна думка, м. Київ, Україна, стор. 91-93. ISBN 978-966-644-469-4

Онаць О. М. (orcid.org/0000-0003-3323-1289) (2019) *Співпраця Асоціації керівників шкіл України з польськими партнерами заради миру і безпеки* Єднання для миру і розвитку. Українсько-польське партнерство в галузі освіти і педагогічних наук. стор. 496-506. ISSN 978-617-7734-08-5. URL :<http://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/717868>

Онаць О. М. Феномен педагогічної культури у змісті підручника для керівника загальноосвітнього навчального закладу / О. М. Онаць // Проблеми сучасного підручника. - 2015. - Вип. 15(2). - С. 104-118. - Режим доступу: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/psp_2015_15\(2\)_12](http://nbuv.gov.ua/UJRN/psp_2015_15(2)_12).

15. Онаць О. М. Теоретико-методичні основи стратегії управління розвитком професійної компетентності молодого вчителя в контексті тематики підручника для керівника закладу / О. М. Онаць // Проблеми сучасного підручника. - 2014. - Вип. 14. - С. 506-519. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/psp_2014_14_59.

16. Онаць О.М. (2019) *Позиція директора школи в Чеській Республіці та в Україні: порівняльний аспект* In: Педагогічна компаративістика і міжнародна освіта — 2019: інтернаціоналізація та інтеграція в освіті в умовах глобалізації: матеріали III Міжнародної наук.-практ. конференції (Київ, 30 травня 2019 р.) ТзОВ Трек-ЛТД, м. Київ, Україна – м. Дрогобич, Україна, стор. 137-138. ISBN 978-617-7263-79-0. URL: <http://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/716264>

17. Онаць О. М. Державно-громадське управління: досвід України та країн зарубіжжя: Педагогічна компаративістика і міжнародна освіта 2020: глобалізований простір інновацій : матеріали IV Міжнар. наук.-практ. конф., Київ, 28 трав. 2020 р. Авторитет, м. Київ, Україна – м. Біла Церква, Україна, стор. 255-258. ISBN 978-966-97763-9-6. URL :<http://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/723639>

18. Онаць О. М. Ролі і стилі в управлінській діяльності директора школи в змісті підручника для менеджера освіти [Електронний ресурс] / О. М. Онаць // Університету менеджменту освіти НАПН України «Теорія та методика управління освітою». – 2016. – № 1 (17), Режим доступу: http://umo.edu.ua/images/content/nashi_vydanya/metod_upr_osvit/v17_16/4_onac.pdf

19. Онаць О. М. Самореалізація інноваційного управлінського потенціалу керівника ЗНЗ / О. М. Онаць // Шлях освіти. – 2012. – № 3. – С. 24–29. <https://core.ac.uk/download/pdf/86628405.pdf>

20. Онаць О. Взаємозв'язок стилю поведінки керівника і ефективності управління на громадсько-державних засадах / Олена Онаць // Рідна школа. – 2012. – № 8–9. – С. 46–51. http://nbuv.gov.ua/UJRN/rsh_2012_8-9_12

21. Онаць О. М. Формування педагогічної культури керівника загальноосвітнього навчального закладу в змісті сучасного підручника для менеджера освіти / Онаць Олена Миколаївна // Проблеми сучасного підручника : зб. наук. праць / [ред. кол. ; голов. ред. – В. М. Мадзігона]. – К. : 2010. – Вип. № 1 (10) – С. 689–698.

22. Онаць Олена, Попович Лідія, Данко Антоніна. Партнерська взаємодія держави і громади в управлінні закладом освіти. Проблеми сучасного підручника: навчально-методичне

забезпечення освітнього процесу в умовах воєнного часу : збірник тез доповідей / [ред. кол.; голов. ред. – О.М.Топузов]. [Електронне видання] – Київ : Педагогічна думка, 2022. С. 44–47
<https://doi.org/10.32405/978-966-644-616-2-2022-390>

https://undip.org.ua/wp-content/uploads/2022/09/PSP_tezy_2022.pdf

<https://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/732879>

23..Онаць Олена. Аспекти державно-приватного партнерства в управлінні закладами загальної середньої освіти. Проблеми сучасного підручника: навчально-методичне забезпечення освітнього процесу в умовах воєнного часу : збірник тез доповідей / [ред. кол.; голов. ред. – О.М.Топузов]. [Електронне видання] – Київ : Педагогічна думка, 2022, С.47–50

<https://doi.org/10.32405/978-966-644-616-2-2022-390>

<https://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/732880>

24.Saukh, I., & Vikarchuk, Creativity in Management and Creative Management: Meta-Analysis. Marketing and Management of Innovations, 1, 65-80. <http://doi.org/10.21272/mmi.2021.1-06>
 Marketing and Management of Innovations, 2021, Issue 1 79 <http://mmi.fem.sumdu.edu.ua/en>
 (англ.) *Web of Science*

25.Саух І. В. Освіта й наука як фактор цивілізаційної суб'єктності країни: український контекст // Modern directions of scientific research development. Proceedings of the 12th International scientific and practical conference. BoScience Publisher. Chicago, USA. 2022. Pp. 474-480.

URL: <https://sci-conf.com.ua/xii-mezhdunarodnaya-nauchno-prakticheskaya-konferentsiya-modern-directions-of-scientific-research-development-18-20-maya-2022-goda-chikago-ssha-arhiv/>

26.Теоретико-методичні засади побудови моніторингових систем оцінювання якості загальної середньої освіти : монографія / за ред. О.І. Ляшенка, Ю.О. Жука. – К. : ТОВ «КОНВІ ПРІНТ», 2018. – 160 с. – Режим доступу до монографії: <https://lib.iitta.gov.ua/713252/>

27.Топузов О.М. Проектування інформаційно-освітнього середовища навчальних закладів у сучасному суспільстві. Український педагогічний журнал. – 2017. – № 1. – С. 26–36.

28. Topuzov O. M., Vishnikina L. P., Samoilenko V. M., Yaprnyets T. S. Modernization of geographic education at high school: geofomation training models. [Електронний ресурс]. Інформаційні технології і засоби навчання. 2019. № 5 (73). С. 174–184. URL: https://journal.iitta.gov.ua/public/journals/-1/pageHeaderLogoImage_uk_UA.png

29.Topuzov, O., Malykhin, O. Aristova, N. The Right Mix of Approaches in the English Language Teaching: Achieving Desired Learning Outcomes in the ESP Classroom. Society. Integration. Education : Proceedings the International Scientific Conference, May 22nd 2020. 2020. Vol. V. P. 512–526. URL : <http://journals.ru.lv/index.php/SIE/article/view/4818>.

30. Топузов О.М., Малихін О.В., Ярмольчук Т.М. Модель стратегії формування готовності майбутніх фахівців з інформаційних технологій до професійної діяльності. Інформаційні технології і засоби навчання. 2020. Т. 77. №3. С. 205–222. URL : DOI: <https://doi.org/10.33407/itlt.v77i3.3351>.

3. Чижевський Б.Г. Концептуальні засади професійної підготовки в умовах Євроінтеграції. Збірник матеріалів XXVI Міжнародної науково-практичної конференції «Проблеми професійної підготовки в умовах євроінтеграції освітнього процесу: погляд науковців і практиків», 25 – 26 березня 2021 року / Київський міжнародний університет. К.: КиМУ, 2021. Т.1. 338с.; с. 7-14. URL: <https://kymu.edu.ua/naukovi-zakhodi-v-kimu/>

УДК 37.07.005.4(0.034.2)

Робоча програма затверджена на засіданні вченої ради Інституту педагогіки НАПН України (протокол № 12 від «31» серпня 2022 р.).

Онаць О. М. Управління процесами в освіті. Робоча програма навчальної дисципліни для здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії за спеціальністю 011 «Освітні, педагогічні науки» / О. М. Онаць. [Електронне видання]. – Київ: Педагогічна думка, 2023. – 21 с.

DOI: 10.32405/978-966-644-680-3-2022-21

ISBN 978-966-644-680-3

Рецензенти:

Гальченко Максим Сергійович, доктор філософських наук, лауреат Державної премії України з освіти, директор Інституту обдарованої дитини НАПН України.

Редько Валерій Григорович, доктор педагогічних наук, старший науковий співробітник, доцент, завідувач відділу навчання іноземних мов.

© Інститут педагогіки НАПН України, 2023 рік

© Педагогічна думка, 2023 рік

© Онаць Олена Миколаївна, 2023 рік